

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

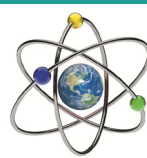
№8(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 154 sahifa,
3-avgust, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Sun'iy intellekt muhitida o'sib kelayotgan Alfa avlodining shaxsiy va psixik rivojlanishi	10
Jo'rayeva Dilfuza Abdug'aniyevna	
Teng yonli uchburchak xossalari va kesmaning o'rta perpendikulyari xossalariidan foydalangan holda masalalar yechish	13
Namozov Diyorbek Baxtiyor o'g'li	
Xiva xonligining siyosiy boshqaruv modeli: Buxoro va Qo'qon xonliklari bilan qiyosiy tahlili.....	17
Mutallibjonov Boburmirzo	
Boshlang'ich sinfda informatika fanini o'qitish metodikasi	26
Nosirova Feruza Baxadir qizi	
Funksional savodxonlik asosida bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini professional rivojlantirishning strukturaviy-faoliyatli modeli.....	30
Gafurova Mahfuza Abbosovna	
Mutafakkirlar asarlarida bolalar faolligini shakllantirishda o'yinlardan foydalanishning yoritilishi	35
Ravshanova Uldona Narziboyevna	
Ijtimoiy-madaniy qadriyatlar variatsiyasi sharoitida talabalarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish mazmuni	39
Vorisova Barnoxon Olimjon qizi	
Huquqiy ta'lim va huquqiy tarbiya integratsiyasi orqali yoshlar orasida huquqbuzarliklarning oldini olish	43
Habibjonov Izzatbek Dilshodjon o'g'li	
Bo'lajak o'qituvchilarning tanqidiy va refleksiv tafakkurini rivojlantirishda antfragil yondashuvning o'rni.....	51
G'ulomjonova Ziyodaxon A'zamjon qizi	
Badiy adabiyotning yoshlar tarbiyasidagi didaktik imkoniyatlari	57
Irisboyeva Xotiraxon Utbasarovna	
Talabalarining o'quv amaliyoti jarayonida kasbiy mobilligini rivojlantirishda dual ta'limga asoslangan metodikani takomillashtirish	61
G'ofurov To'liqinjon	
Didactic Opportunities of Content and Language Integrated Learning (CLIL) Technology in English Language Teaching	67
Ismailova Aziza Dilshodovna	
Фольклорные источники в историко-географическом изучении памятников Устюрта.....	72
Канаатов Есимкан	
Xorijiy davlatlar tajribasida o'zgarishlarni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirish amaliyoti.....	76
Abdullayev Amirulla Xazratovich	
Algoritmik faollikni rivojlantirishning zamonaviy metodik yondashuvi	81
Pardayeva Kamola Sultonovna	
Sun'iy intellekt va startap ekotizimi asosida talabalarining tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish	86
Imomaliyev Quvvat Choriyevich	
Maktab ta'limida o'qitish sifatini baholashning ko'p tarmoqli raqamli-diagnostik tizimini joriy etish va boshqarish	91
Nurmetov Tursunbek Kenjayevich	
Event ta'lim texnologiyasi vositasida talabalarining o'qish samaradorligini oshirish	96
Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Bo'tayeva Saodat Xudoyor qizi	
Texnologik ta'lim yo'nalishi talabalarining malakaviy va pedagogik amaliyotlari uzviyligini ta'minlashning metodik modeli	99
Mardonov Maqsudbek Maxmudovich	
Nogironligi bo'lgan bolalarni tarbiyalayotgan oilalarga ijtimoiy-psixologik yordam ko'rsatishning nazariy-metodologik asoslari	103
Umarova Umidaxon Ibaydullayevna	

Chizmachilik darslarida animatsiyali modellarni qo'llashning pedagogik asoslari	108
<i>Xo'janiyozov Shokir Rustamovich</i>	
Fanlararo aloqadorlik asosida tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitish metodikasi va uning eksperimental samaradorligi	114
<i>Isroilova E'zoza Akmal qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida ingliz tilini o'qitishda veb-kvestlar va raqamli keyslarni samarali qo'llash usullari	119
<i>Shermatova Ra'no O'ktam qizi, Baxodirova Gulnoz Kamalovna</i>	
Xalq og'zaki ijodi asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini takomillashtirish texnologiyalari	124
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Bo'lajak fizika o'qituvchilarini nanotexnologiya sohasidagi bilimlarni taqdim etishga va o'qitishga tayyorlash metodikasi	129
<i>Sottarov Abduvali Umirqulovich</i>	
Raqamli ta'lim muhitida talabalarning raqamli tafakkurini rivojlantirishning pedagogik mexanizmlarini takomillashtirish	133
<i>Nuraliyeva Feruza Abdusalim qizi</i>	
Emotsional intellekt va raqamli kommunikatsiya: yoshlar psixologiyasida zamonaviy tendensiyalar	137
<i>Qahharov Nuriddin Sherbek o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda "o'quv burnout" (o'qishga nisbatan charchash va sovish) holatining oldini olishda motivatsion pedagogik texnologiyalar	142
<i>Babajanova Gulmira Muratbayevna</i>	
Linguopragmatic Errors in Artificial Intelligence-Generated Translations	147
<i>Aytmuxamedova Durdona Jasur qizi</i>	

UMUMIY O'RTA TA'LIM TASHKILOTLARIDA INGLIZ TILINI O'QITISHDA VEB- KVESTLAR VA RAQAMLI KEYSLARNI SAMARALI QO'LLASH USULLARI

Shermatova Ra'no O'ktam qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti mustaqil izlanuvchisi

Baxodirova Gulnoz Kamalovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti bo'lim boshlig'i

Annotatsiya: Mazkur maqolada umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida ingliz tilini o'qitish jarayonida veb-kvest va raqamli keys texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik hamda psixologik asoslari tahlil qilingan. Tadqiqotda ta'limning raqamli transformatsiyasi sharoitida o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasi, tanqidiy fikrlashi, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalari va raqamli savodxonligini rivojlantirishning dolzarbligi asoslab berilgan. Xalqaro tajribalar, zamonaviy pedagogik yondashuvlar hamda ilmiy nazariyalar tahlili asosida veb-kvest va raqamli keyslarning didaktik imkoniyatlari, o'ziga xos xususiyatlari va o'zaro farqli jihatlari yoritilgan. Shuningdek, ushbu texnologiyalarni samarali qo'llashning muhim shartlari sifatida o'quv motivatsiyasi, metakognitiv strategiyalar, hamkorlikdagi ta'lim, o'qituvchining metodik tayyorgarligi va psixologik qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitining ahamiyati ko'rsatib berilgan. Tadqiqot natijalari veb-kvest va raqamli keyslarni ingliz tilini o'qitish jarayoniga tizimli integratsiya qilish ta'lim sifati va o'quvchilarning XXI asr kompetensiyalarini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: veb-kvest, raqamli keys, ingliz tili, kommunikativ kompetensiya, raqamli savodxonlik, tanqidiy fikrlash, mustaqil ta'lim.

Abstract: This article examines the pedagogical and psychological foundations of using WebQuest and digital case technologies in teaching English in general secondary education institutions. The study highlights the importance of developing students' communicative competence, critical thinking, independent learning skills, and digital literacy in the context of the digital transformation of education. Based on an analysis of international experience, contemporary pedagogical approaches, and relevant educational theories, the paper identifies the didactic potential, distinctive features, and educational value of WebQuests and digital cases. It also determines the key conditions for their effective implementation, including learner motivation, metacognitive strategies, collaborative learning, teachers' methodological competence, and the creation of a psychologically supportive learning environment. The findings demonstrate that the systematic integration of WebQuest and digital case technologies into English language teaching enhances the quality of education and contributes to the development of students' twenty-first-century competencies.

Key words: WebQuest, digital case, English language, communicative competence, digital literacy, critical thinking, independent learning.

Аннотация: В данной статье проанализированы педагогические и психологические основы использования технологий веб-квестов и цифровых кейсов в процессе обучения английскому языку в учреждениях общего среднего образования. Обоснована актуальность развития коммуникативной компетенции, критического мышления, навыков самостоятельного обучения и цифровой грамотности учащихся в условиях цифровой трансформации образования. На основе анализа международного опыта, современных педагогических подходов и научных теорий раскрыты дидактические возможности, особенности и отличительные характеристики веб-квестов и цифровых кейсов. Кроме того, определены ключевые условия их эффективного применения, включая учебную мотивацию, метакогнитивные стратегии, совместное обучение, методическую подготовку учителя и создание психологически благоприятной образовательной среды. Результаты исследования подтверждают, что системная интеграция технологий веб-квестов и цифровых кейсов в процесс обучения английскому языку способствует повышению качества образования и развитию у учащихся компетенций XXI века.

Ключевые слова: веб-квест, цифровой кейс, английский язык, коммуникативная компетенция, цифровая грамотность, критическое мышление, самостоятельное обучение.

KIRISH

Ta'limning globallashuvi va raqamli transformatsiyasi sharoitida chet tillarini o'qitish metodikasini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi. Bugungi kunda chet tilini o'qitishning asosiy maqsadi faqat grammatik va leksik bilimlarni shakllantirish bilan cheklanmay, balki o'quvchilarda kommunikativ kompetensiya, tanqidiy fikrlash, mustaqil ta'lim olish, muammolarni hal etish hamda raqamli savodxonlik kabi XXI asr kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilmoqda. Shu bois ta'lim jara-yoniga interaktiv va raqamli pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish zarurati tobora ortib bormoqda ^[1, 2, 3, 4].

OECD va UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan strategik hujjatlarda ta'lim sifatini oshirishning muhim omili sifatida kompetensiyaga yo'naltirilgan yondashuv, hamkorlikda o'qitish, ijodkorlik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish alohida e'tirof etilgan. Xalqaro tajribalar shuni ko'rsatadiki, veb-kvest va raqamli keys texnologiyalari o'quvchilarning izlanish faoliyatini tashkil etish, axborotni tanlash va tahlil qilish, muloqot qilish hamda mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega. Xususan, Berni Dodj tomonidan ishlab chiqilgan veb-kvest konsepsiyasi AQSH va Yevropa mamlakatlari ta'lim tizimida keng qo'llanilib, internet resurslari asosida tadqiqot faoliyatini tashkil etishning samarali vosi-tasi sifatida e'tirof etilgan. Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida esa raqamli keys texnologiyalari Chet tillar bo'yicha umumyevropa kompetensiyalari (CEFR) talablari asosida madaniyatlararo muloqot, funksional savodxonlik va amaliy muammolarni hal etish kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Singapur, Janubiy Koreya va Kanada ta'lim tizimlari tajribasi ham ushbu texnologiyalarning o'quvchilarning mustaqil ta'lim faoliyati va raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishdagi ahamiyatini tasdiqlaydi ^[5-13].

O'zbekistonda ham ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, ilg'or xorijiy tajribalarni milliy ta'lim amaliyotiga tatbiq etish va raqamli ta'lim muhitini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri etib belgil-angan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son¹ Farmoni bilan tasdiqlangan Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi, 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son² Farmoni bilan tasdiqlangan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi", 2023-yil 28-fevraldagi PF-27-son³ Farmoni hamda "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasida ta'limni raqamlashtirish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash va ta'lim sifatini xalqaro standartlar asosida oshirish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Mazkur vazifalarni amalga oshirishda chet tillarini o'qitishda veb-kvest va raqamli keys texnologiyalaridan samarali foydalanish o'quvchilarning kommunikativ kompeten-siyasini rivojlantirish, ularning mustaqil ta'lim faoliyatini faollashtirish hamda ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi ^[1, 2, 3, 4].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Veb-kvestlar va raqamli keyslarni samarali amalga oshirish borasida olib borilgan tadqiqotlarda, xususan, Richard E. Mayerning multimedia ta'limi nazariyasi ayniqsa muhimdir. Mayerning fikriga ko'ra, raqamli ta'limning samaradorligi vizual, matnli va eshitish ma'lumotlarini oqilona tashkil etishga bog'liq. Veb-kvestlar va raqamli keyslar raqamli kontentni mexanik ravishda to'plamasligi, balki uni ta'lim va kommunikativ muammolarni hal qilish uchun tizimli ravishda ishlatishi kerakligini ta'kidlaydi ^[5].

Edvard Desi va Richard Rayan tomonidan ishlab chiqilgan o'z taqdirini o'zi belgilash nazariyasi avtonomiya, kompetensiya va ijtimoiy o'zaro ta'sirni barqaror o'rganish motivatsiyasining asosiy omillari sifatida ko'rib chiqadi. Raqamli ta'lim sohasidagi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli interaktiv texnologiyalar o'quvchilar mustaqil tanlov qilish, faol ishtirok etish va faoliyatni shaxsan qadrlash uchun o'zlarini vakolatli his qilganda eng samarali hisoblanadi. Shaxsning metakognitiv sohasining rivojlanishi alohida rol o'ynaydi ^[6].

Jon Flavellning tadqiqotlariga ko'ra, metakognitiv jarayonlar shaxsga o'z o'quv faoliyatini anglash, boshqa-rish va tartibga solish imkonini beradi. Veb-kvestlarni bajarish jarayonida o'quvchilar mustaqil ravishda bir qator harakatlar ketma-ketligini rejalashtirishga, ma'lumot qidirish strategiyalarini tanlashga, raqamli manbalarning ishonchiligidini tahlil qilishga va o'z faoliyatlari natijalarini baholashga majbur bo'ladilar ^[7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida ingliz tilini o'qitishning zamonaviy yondashuvlarini nazariy tahlil qilishda bir qator ilmiy tadqiqot metodlaridan foydalanildi. Jumladan:

1. **Tahlil va sintez metodi** - mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, normativ-huquqiy hujjatlar hamda ilmiy tadqiqotlar mazmunini o'rganish va umumlashtirish uchun;

1 <https://lex.uz/docs/-4545884>

2 <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>

3 <https://lex.uz/docs/-6396146>

2. **Qiyosiy (komparativ) tahlil** - ingliz tilini o'qitish bo'yicha milliy va xorijiy tajribalarni taqqoslash hamda ularning o'ziga xos jihatlarini aniqlash uchun;
3. **Nazariy tahlil** - zamonaviy pedagogik yondashuvlarning ilmiy-metodik asoslarini yoritish uchun;
4. **Tizimli yondashuv** - ingliz tilini o'qitish jarayonini yagona pedagogik tizim sifatida tahlil qilish uchun;
5. **Umumlashtirish metodi** - olingan ilmiy natijalarni xulosa qilish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun.

Mazkur metodlarning qo'llanilishi tadqiqot mavzusini har tomonlama yoritish, zamonaviy yondashuvlarning nazariy asoslarini aniqlash hamda ularning umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida ingliz tilini o'qitish samaradorligiga ta'sirini baholash imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy ingliz tilini o'qitish usullarida veb-kvestlar va raqamli keyslarni samarali amalga oshirish muammosi nafaqat texnologik masala, balki birinchi navbatda psixologik va pedagogik masala sifatida qaraladi. Zamonaviy tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim texnologiyalarining samaradorligi raqamli resurslardan foydalanishning o'zi bilan emas, balki ta'lim muhitining sifati, ishtirokchilar o'rtasidagi o'zaro ta'sirning tabiati, o'rganish motivatsiyasi darajasi, o'quvchilarning kognitiv faolligining xususiyatlari va o'qituvchilarning tayyorgarligi darajasi bilan belgilanadi.

Zamonaviy raqamli ta'lim muhiti o'quvchilarning o'rganish mexanizmlari haqidagi an'anaviy tushunchalarni qayta ko'rib chiqishni talab qiladi. Lev Vygotskiyning madaniy-tarixiy nazariyasiga ko'ra, kognitiv rivojlanish ijtimoiy o'zaro ta'sir va faol individual ishtirok orqali sodir bo'ladi. Veb-kvestlar va raqamli keyslar bu mantiqqa mos keladi, chunki ular hamkorlikdagi muammolarni hal qilish, tadqiqot faoliyati va o'quvchilar o'rtasidagi kommunikativ o'zaro ta'sirga qaratilgan.

O'quvchilarning raqamli ta'lim muhitida ishlashga kognitiv tayyorgarligi veb-kvestlar va raqamli keyslarni samarali amalga oshirish uchun juda muhimdir. Raqamli o'rganish bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bugungi kunda o'quvchilar vizual idrok, interaktivlik va raqamli kontent bilan ko'p kanalli o'zaro ta'sirga ko'proq e'tibor qaratmoqdalar. Biroq yuqori intensivlikdagi axborot oqimlari ortiqcha kognitiv yukni keltirib chiqarishi va o'rganish sifatini pasaytirishi mumkin.

Veb-kvestlar va raqamli keyslar ushbu psixologik mexanizmlarni amalga oshirish uchun qulay sharoitlar yaratadi, chunki ular mustaqil ravishda ma'lumot qidirish, rollarni taqsimlash, qaror qabul qilish va o'z faoliyatlari natijalarini jamoaviy muhokama qilishni o'z ichiga oladi. An'anaviy reproduktiv o'qitish usullaridan farqli o'laroq, bu texnologiyalar amaliyotga yo'naltirilgan va kommunikativ jihatdan mazmunli faoliyatga jalb qilish orqali o'quvchilarning ichki motivatsiyasini rag'batlantiradi.

Shaxsning metakognitiv sohasining rivojlanishi alohida rol o'ynaydi. Jon Flavellning tadqiqotlariga ko'ra, metakognitiv jarayonlar shaxsga o'z o'quv faoliyatini anglash, boshqarish va tartibga solish imkonini beradi. Veb-kvestlarni bajarish jarayonida o'quvchilar mustaqil ravishda bir qator harakatlar ketma-ketligini rejalashtirishga, ma'lumot qidirish strategiyalarini tanlashga, raqamli manbalarning ishonchiligidan tahlil qilishga va o'z faoliyatlari natijalarini baholashga majbur bo'ladilar.

Ingliz tilini o'qitishning raqamli strategiyalari bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim muhitida muvaffaqiyat o'quvchilarning kognitiv, metakognitiv va ijtimoiy-affektiv strategiyalarini rivojlantirish bilan bevosita bog'liq. Shuning uchun veb-kvestlar va raqamli keyslarni amalga oshirishning muhim psixologik sharti o'quvchilarda o'zini o'zi boshqarish, mulohaza yuritish va o'quv faoliyatini mustaqil boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirishdir.

Raqamli ta'lim muhitida psixologik xavfsizlik masalasi ham muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy tadqiqotlar raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish faqat hamkorlik, o'zaro qo'llab-quvvatlash va individual o'quvchiga hurmatga asoslangan hissiy jihatdan qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitida mumkinligini ta'kidlaydi. Bu, ayniqsa, ingliz tilini o'qitishda juda muhimdir, chunki chet tilida kommunikativ faoliyat ko'pincha yuqori darajadagi xavotir, nutq xatolaridan qo'rqish va muloqot to'siqlari bilan birga keladi. Veb-kvestlar va raqamli keyslardan foydalanish o'quvchilarni guruh faoliyatiga, rolli o'yinlarga asoslangan o'zaro ta'sirga va vaziyatga asoslangan kommunikativ o'rganishga jalb qilish orqali psixologik stressni kamaytirishga yordam beradi.

Biroq bu texnologiyalar o'zining asosiy didaktik mexanizmlarida farq qiladi. Veb-kvestlar asosan tadqiqot, axborotni qayta ishlash va ta'lim mahsulotini yaratishga qaratilgan bo'lsa, raqamli keyslar ma'lum bir vaziyatni tahlil qilish, qaror qabul qilish va asosli kommunikativ o'zaro ta'sirga qaratilgan.

Veb-kvestlar axborotni qidirish ko'nikmalari, raqamli savodxonlik va tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'proq yordam beradi. Raqamli keyslar esa analitik fikrlash, og'zaki argumentatsiya va kommunikativ noaniqlik sharoitida qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarni taklif etadi (1-jadval).

1-jadval: Veb-kvest va raqamli keys o'rtasidagi asosiy farqlar

Veb-kvestlar	Raqamli keyslar
Axborot qidirishga asoslangan	Vaziyat tahliliga asoslangan
Tadqiqot faoliyati	Tahliliy va kommunikativ faoliyat
Asosiy maqsad – axborotni qidirish va qayta ishlash	Asosiy maqsad muammolarni hal qilish
Tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantiradi	Bahslashish va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi
Ko'pincha loyihaga asoslangan	Ko'pincha vaziyatga bog'liq

Veb-kvestlar - bu o'quvchilarning raqamli internet resurslaridan foydalangan holda mustaqil qidiruv va tahlil qilishga asoslangan, kommunikativ kompetensiya, tanqidiy fikrlash va raqamli savodxonlikni rivojlantirishga qaratilgan tadqiqot xarakteridagi interaktiv ta'lim texnologiyasi.

Raqamli keyslar - bu multimedia va interaktiv resurslardan foydalangan holda raqamli ta'lim muhitida simulyatsiya qilingan kommunikativ vaziyatlarni tahlil qilish va hal etishni o'z ichiga olgan muammoga asoslangan o'qitish texnologiyasi.

O'zbekiston Respublikasi pedagogika fanida raqamli ta'limning psixologik va pedagogik shart-sharoitlari Sh.Sh. Sharipov, N.N. Azizxo'jayeva, R.X. Jurayev va A. Abduqodirov tadqiqotlarida o'rganilgan. Ushbu olimlar interaktiv texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish, o'quvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirish va mustaqil o'rganishni rivojlantirish zarurligini ta'kidlaydilar ^[14–18].

Hozirgi tadqiqotlarni tahlil qilish ^[19] bizga veb-kvestlar va raqamli keyslarni samarali amalga oshirish uchun bir-biri bilan bog'liq psixologik va pedagogik shartlar majmuasini aniqlash imkonini beradi:

- barqaror o'rganish motivatsiyasining mavjudligi;
- metakognitiv strategiyalarni rivojlantirish;
- emotsional jihatdan qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhiti;
- hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish;
- o'qituvchining metodik tayyorgarligi;
- raqamli texnologiyalarni ta'limga tizimli integratsiya qilish;
- ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish;
- o'quvchilarning raqamli savodxonligini rivojlantirish;
- haqiqiy kommunikativ vazifalardan foydalanish;
- pedagogik refleksiyaning tashkil etish.

Veb-kvestlar va raqamli keyslarni samarali amalga oshirish (2-jadvalga qarang) faol kognitiv faollikni, kommunikativ o'zaro ta'sirni, raqamli savodxonlikni rivojlantirishni va o'quvchilarning o'quv avtonomiyasini rivojlantirishni rag'batlantiruvchi psixologik hamda pedagogik omillarni har tomonlama hisobga olishni talab qiladi. Ushbu shart-sharoitlarni tizimli ravishda tashkil etish raqamli ta'lim muhitida ingliz tilini o'qitish sifatini oshirish uchun ilmiy-metodik asos yaratadi (2-jadval).

2-jadval: Samarali raqamli til ta'limi uchun tizimni shakllantirish shartlari

Omil	Qiymat
O'qituvchining metodologik tayyorgarligi	98
Bilim olishga motivatsiya	95
Hamkorlikdagi o'rganish	90
Raqamli savodxonlik	92
O'rganishni shaxsiylashtirish	88
Metakognitiv strategiyalar	86

Veb-kvestlar va raqamli keyslarni samarali amalga oshirishning eng muhim psixologik va pedagogik shartlaridan biri o'quvchilarda barqaror kognitiv o'zini o'zi boshqarish mexanizmlarini rivojlantirishdir. Zamonaviy raqamli ta'lim tadqiqotlarida o'zini o'zi boshqarish muammosi axborotga boy muhitda muvaffaqiyatli o'rganishning asosiy omili hisoblanadi. Barri Zimmermanning konsepsiyasiga ko'ra, o'zini o'zi boshqarish orqali

o'rganish shaxsning o'z kognitiv faoliyatini mustaqil ravishda rejalashtirish, kuzatish va baholash qobiliyatini nazarda tutadi. Veb-kvestlar va raqamli keyslar o'quvchilardan yuqori darajadagi o'quv avtonomiyasini talab qiladi, chunki ular mustaqil ravishda vaqtni boshqarish, axborot qidirish strategiyalarini tanlash va ochiq ta'lim muhitida qaror qabul qilishni talab qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ta'limning raqamli transformatsiyasi sharoitida ingliz tilini o'qitishda veb-kvest va raqamli keys texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasi, tanqidiy fikrlashi, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalari hamda raqamli savodxonligini rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar an'anaviy reproduktiv o'qitish usullaridan farqli ravishda o'quvchilarni faol bilish jarayoniga jalb etadi, ularni axborotni izlash, tahlil qilish, baholash, muammolarni hal etish va jamoada hamkorlik qilishga yo'naltiradi.

Nazariy tahlillar veb-kvestlar va raqamli keyslarning samaradorligi faqat raqamli vositalardan foydalanish bilan emas, balki o'qituvchining metodik tayyorgarligi, o'quvchilarning motivatsiyasi, metakognitiv strategiyalari, hamkorlikka asoslangan ta'lim muhiti hamda psixologik qo'llab-quvvatlash darajasi bilan chambarchas bog'liqligini tasdiqladi. Shu bois mazkur texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etishda pedagogik, psixologik va texnologik omillarning o'zaro uyg'unligini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida ingliz tilini o'qitish jarayoniga veb-kvest va raqamli keys texnologiyalarini tizimli joriy etish ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning XXI asr kompetensiyalarini rivojlantirish hamda ularni xalqaro ta'lim standartlariga mos ravishda tayyorlashga xizmat qiladi. Kelgusida ushbu texnologiyalar asosida metodik tavsiyalar, elektron ta'lim resurslari va amaliy mashg'ulotlar tizimini ishlab chiqish hamda ularning eksperimental samaradorligini baholash istiqbolli ilmiy tadqiqot yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 28-fevraldagi PF-27-son Farmoni. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasini "Insonga e'tibor va sifatli ta'lim yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasiga oid me'yoriy-huquqiy hujjatlar.
5. Mayer R. E. Multimedia Learning. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2021.
6. Deci E. L., Ryan R. M. Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Well-being. New York: Guilford Press, 2017.
7. Flavell J. H. Metacognition and Cognitive Monitoring: A New Area of Cognitive-Developmental Inquiry // American Psychologist. 1979. Vol. 34(10). P. 906-911.
8. Zimmerman B. J. Attaining Self-Regulation: A Social Cognitive Perspective // Handbook of Self-Regulation. San Diego: Academic Press, 2000. P. 13-39.
9. Vygotsky L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
10. Dodge B. Some Thoughts About WebQuests. San Diego State University, 1997.
11. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume. Strasbourg: Council of Europe, 2020.
12. OECD. The Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030. Paris: OECD Publishing, 2019.
13. UNESCO. Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. Paris: UNESCO, 2021.
14. Sharipov Sh. Sh. Pedagogika nazariyasi va innovatsion ta'lim texnologiyalari. Toshkent: Fan, 2020.
15. Azizxo'jayeva N. N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent: O'qituvchi, 2019.
16. Abduqodirov A. A. Ta'limni axborotlashtirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
17. Jo'rayev R. X. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Istiqol, 2018.
18. Xodjayev B. X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent: Sano-standart, 2017.
19. Shermatova Ra'no O'ktam qizi, J. J. S. (2023). MAKTAB TA'LIMIDA INNOVATSIYALARNING JORIY ETILISHINI NAZARIY TAHLILI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7994030>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №8(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.